

Beskæftigelse af straffede (betinget dømte) ved postvæsenet

FOB nr. 80.623

Udtalt, at det var uberettiget, når overpostmesteren i København ved afgørelsen af, om en person, der havde fået en betinget dom, kunne ansættes (bevare ansættelse) som ekstrabud, havde lagt vægt på, at den pågældendes prøvetid endnu ikke var udløbet og derfor burde beskyttes mod »fristelsessituationer«.

Endvidere fundet, at afgørelsen om den pågældendes afskedigelse var truffet efter en urigtig sagsbehandling og på et ufyldstgørende oplysningsgrundlag.

(J. nr. 1979-990-50).

Den 23. april 1981 afgav jeg følgende redegørelse vedrørende ansættelse i postvæsenet af personer, der havde begået strafbart forhold:

»I. Klagen og grundlaget for min bedømmelse.

I skrivelse af 11. oktober 1979 klagede Postarbejdernes Fagforening til mig over den stilling, som generaldirektoratet i skrivelse af 9. oktober 1979 havde taget til foreningens klage over en afgørelse truffet af overpostmesteren i København om ikke at beskæftige (A) som ekstrabud, og over den praksis, der følges af overpostmesteren i København i sager om ansættelse af straffede personer.

...

II. Sagsfremstilling.

Det fremgår af de foreliggende oplysninger, at (A) der er født i 1928, tidligere havde været ansat som tjenestemand (postbud) ved post- og telegrafvæsenet i perioden 1952-67. Endvidere har (A) i perioden fra ... 1975 til ... 1976 været ansat som ekstrabud ved ... postkontor; dette ansættelsesforhold ophørte ved (A's) udeblivelse fra tjenesten (på grund af sygdom).

I slutningen af juli 1979 blev (A), der var tilmeldt Postarbejdernes Fagforenings arbejdsløshedskasse som arbejdsløs, anvist arbejde ved udenlandsk pakkepostkontor i København. Han tiltrådte efter det oplyste den 24. juli 1979.

Efter fagforeningens opfattelse var arbejdet ved udenlandsk pakkepost af en sådan karakter, at det passede godt for (A's) arbejdsevne.

Poststyrelsen har over for mig oplyst, at (A) ikke i forbindelse med sin ansættelse udfyldte et ansøgnings- eller ansættelseskema.

Jeg har fra generaldirektoratet modtaget en fotokopi af »Meddelelse om antagelse af et ekstrabud«, der er udfyldt den 27. juli 1979 af omkarteringspostkontoret. I meddelelsen (til overpostmesteren) er anført: »Den pågældende er gjort bekendt med, at post- og telegrafvæsenet indhenter straffeattest«. Der

foreligger ikke oplysninger om, hvorvidt (A) ved ansættelsen oplyste, om han havde været straffet.

Overpostmesteren modtog med skrivelse af 6. august 1979 en straffeattest for (A). I straffeattesten er anført, at (A) i ... 1978 blev idømt en betinget dom uden straffastsættelse og med en prøvetid på 2 år for overtrædelse af straffelovens § 284, jfr. § 276.

Efter 2 ugers beskæftigelse blev (A) den 8. august 1979 afskediget fra post- og telegrafvæsenet med den begrundelse, at overpostmesterembedet i København havde meddelt, at man ikke længere kunne beskæftige ham på grund af strafbart forhold.

Samme dag rettede (A) henvendelse til Postarbejdernes Fagforening, som i skrivelse af 8. august 1979 rettede henvendelse til overpostmesteren i København. I skrivelserne anførte foreningen bl. a. følgende:

»...

Postarbejder (A) har overfor fagforeningen oplyst, at omhandlede strafforhold er en betinget dom for hæleri. Dette fandt sted for 1 1/2 år siden.

PAF har tidligere haft samtaler med overpostmesterembedet omkring afskedigelser p.g.a. strafforhold. I denne forbindelse er der blevet henvist til finansministeriets cirkulære nr. 2 af 14. januar 1963.

PAF ønsker at henlede opmærksomheden på dette cirkulæres § 5, stk. 2, hvori det hedder: »Har lovovertrædelsen alene medført tiltalefrafald eller betinget dom, vil det således i almindelighed være mere betænkeligt at tillægge den væsentlig betydning for ansættelsesspørgsmålet, end hvis den har medført ubetinget frihedsstraf.« Vi undrer os derfor over overpostmesterembedets hårde dom over vores medlem i denne sag. Der skal i denne forbindelse henvises til, at det fra overpostmesterembedet selv ved tidligere samtaler er fremhævet, at der køres med en meget mere lempelig praksis nu end for 16 år siden, hvor cirkulæret fremkom. Afgørelsen i dette tilfælde kan vel næppe karakteriseres som en lempelig praksis, snarere en stram fortolkning af et 16 år gammelt cirkulære.

...«

Ved en samtale den 16. august 1979 mellem repræsentanter for Postarbejdernes Fagforening og postinspektør Jepsen og overkontrollør Søderkvist, overpostmesterembedet, blev det bl. a. meddelt, at overpostmesterembedet ikke ville tage sagen op til fornyet overvejelse.

I en skrivelse af 23. august 1979 til mig vedrørende afskedigelsen af (A) anførte foreningen, at afskedigelsesbeslutningen og den administrative praksis, der lå til grund for beslutningen, efter foreningens opfattelse var i strid med §§ 3, 4 og 5 i finansministeriets cirkulære nr. 2 af 14. januar 1963 om ansættelse under staten af personer, der har begået strafbare forhold ... Fagforeningen anførte endvidere følgende:

»...

Fagforeningen er bekendt med, at der i forbindelse med udvalgsarbejde om en betænkning om ansættelse af straffede personer er lagt særlig vægt på, at P&T skal være særlig opmærksom på berigelsesforbrydelser ved ansættelse af personer, der har med postbesørgelsen at gøre. Det hedder således, at »det må anses for nødvendigt, at der ved besættelsen af de omhandlede stillinger anlægges en forholdsvis streng kurs med hensyn til berigelses- og sædelighedsforbrydelser, men også her gælder det, at disse forbrydelser kun bør udelukke ansættelse efter en konkret vurdering af de foreliggende omstæn-

digheder«. Her mener fagforeningen dog, at samfundsudviklingen siden 1963 har bibragt et andet syn og en anden praksis overfor straffede personer. Endvidere vil vi påpege, at hælerisager kan være højst forskellige og at det derfor er så meget desto mere betænkeligt, at overpostmesterembedet ikke er gået nærmere ind i sagen, selv om de efter vores mening er forpligtet til det ud fra omhandlede cirkulære.

Det skal samtidig ikke være nogen hemmelighed, at fagforeningen principielt er modstander af denne form for ansættelsespolitik fra statens side overfor straffede personer.

På denne baggrund ønsker fagforeningen derfor at rejse sagen overfor Folketingets ombudsmand, idet vi mener

1) at der i det konkrete tilfælde er set bort fra relevante forhold omkring vores medlems ansættelse ved P&T,

2) at den konkrete sag viser, at overpostmesterembedet følger en praksis, der ikke er i overensstemmelse med det anførte cirkulæres bestemmelser.

...«

Under hensyn til, at fagforeningen ikke havde rettet henvendelse til generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet om sagen, fandt jeg det rettest at oversende foreningens skrivelse med bilag til generaldirektoratet; dette meddelte jeg foreningen i skrivelse af 29. august 1979.

Generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet, poststyrelsen, indhentede en udtalelse i skrivelse af 19. september 1979 fra overpostmesteren. I skrivelserne anførte overpostmesteren bl. a. følgende:

»...

Behandling af ansøgninger fra straffede personer om ansættelse finder sted under iagttagelse af de i finansministeriets cirkulære af 14. januar 1963 fastsatte bestemmelser om ansættelse under staten af personer, der har begået strafbart forhold.

For ansøgere til bl. a. ekstrabudstillinger i den københavnske posttjeneste, er det praksis, at jeg rekvirerer en straffeattest. Rekviritionen sker med henvisning til justitsministeriets cirkulære af 30. august 1978 om det centrale kriminalregister, og ansøgerne gøres opmærksom på, at postvæsenet forbeholder sig ret til at indhente straffeattest.

Er der tale om ekstrabude, som skal anvendes til imødegørelse af et pludseligt opstået personalebehov, må ansættelse på foreløbig basis finde sted før straffeattestens fremkomst. Det er i sådanne tilfælde forekommet, at den påbegyndte beskæftigelse har måttet afbrydes ved straffeattestens fremkomst.

I anledning af, at det i de seneste år i stigende omfang er forekommet, at allerede antagne ekstrabude har måttet fratræde på grund af indholdet i en forbindelse med antagelsen rekvireret straffeattest, har jeg i foråret 1979 i forbindelse med ibrugtagningen af nye ansøgningskemaer m. v. henstillet til tjenestestederne, at antagelse i videst muligt omfang ikke finder sted, før der ved min foranstaltning er fremskaffet en straffeattest.

Afgørelsen af spørgsmålet om, hvorvidt en straffet ansøger kan opnå ansættelse, træffes først efter vurdering i det enkelte tilfælde, og der er ikke fastsat almindelige administrative forskrifter, efter hvilke straffede personer eller grupper af straffede generelt udelukkes fra ansættelse.

I vurderingen, som ikke er overladt til de lokale tjenestesteder, men foretages centralt ved min foranstaltning, indgår som det helt almindelige alle forelig-

gende oplysninger om den pågældende, herunder for lovovertrædelsers vedkommende overtrædelsernes art og omfang, tidspunktet for deres begåelse og lovovertræderens alder på gerningstidspunktet.

Giver straffeattestens angivelser eller andre foreliggende oplysninger anledning til tvivl om, hvorvidt en ansøger bør kunne beskæftiges, tilkaldes den pågældende normalt til en samtale på mit kontor for derigennem at få mulighed for nærmere at forklare baggrunden for en ham overgået straf eller at give andre hidtil ukendte oplysninger til brug ved ansøgningens behandling.

Der er ikke så få eksempler på, at supplerende oplysninger, der er fremkommet under en sådan samtale, har ført til, at ansøgeren er antaget.

Ved vurderingen af foreliggende oplysninger om ansøgerens overtrædelse af bestemmelser, der har givet anledning til strafferetlige forholdsregler, er i øvrigt anlagt det grundsynspunkt, at lovovertrædelser af en sådan karakter, at de - såfremt ansøgeren var tjenestemand - efter normal praksis ville føre til afskedigelse, også udelukker ansættelse. I vurderingen indgår, at det under hensyn til, at virksomhed i postvæsenets tjeneste indebærer en meget betydelig fristelse til berigelsesforbrydelser, anses for nødvendigt til sikring af samfundets behov for en sikker postbesørgelse at anlægge en forholdsvis streng kurs med hensyn til berigelsesforbrydelser, jfr. herved også betænkning afgivet af det under justitsministeriet den 26. juli 1957 nedsatte udvalg til overvejelse af, i hvilket omfang personer, der har været i konflikt med straffelovgivningen, bør kunne opnå ansættelse i stillinger under stat og kommune, p. 23.

Bl. a. dette er baggrunden for, at jeg i den aktuelle sag - og i nogle få tidligere tilfælde af tilsvarende art - ikke har fundet anledning til at indkalde den pågældende til en samtale, hvorunder der kunne gives ham lejlighed til nærmere at forklare baggrunden for den overgåede straf m.v. I vurderingen er imidlertid også med betydelig vægt indgået, at det efter min opfattelse ikke ville være at gøre den pågældende en tjeneste i prøvetiden at ansætte ham i en stilling, der - jfr. herved også ovennævnte betænkning p. 18 og nyere data - indebærer en så betydelig fristelse til berigelsesforbrydelser. Jeg har herved lagt til grund, at formålet med en betinget dom er at give den pågældende lejlighed til i prøvetiden at bevise, at der ikke er umiddelbar risiko for recidiv.

Jeg må med henvisning til ovenstående være af den opfattelse:

1. at der i det konkrete tilfælde er foretaget en helhedsvurdering i overensstemmelse med intentionerne i finansministeriets cirkulære af 14. januar 1963.
2. at jeg følger en praksis, der er i overensstemmelse med dette cirkulæres bestemmelse.

...«

I skrivelse af 9. oktober 1979 til Postarbejdernes Fagforening meddelte poststyrelsen, at styrelsen fandt, »at der i det konkrete tilfælde er foretaget en helhedsvurdering i overensstemmelse med intentionerne i finansministeriets cirkulære af 14. januar 1963, og at overpostmesteren i øvrigt følger en praksis, der er i overensstemmelse med dette cirkulæres bestemmelser«. Skrivelsen indeholder i øvrigt en redegørelse, der var udarbejdet på grundlag af overpostmesterens skrivelse af 19. september 1979.

III. Nærmere om klagen til mig og de indhentede udtalelser.

I skrivelse af 11. oktober 1979 rettede Postarbejdernes Fagforening på ny henvendelse til mig vedrørende afskedigelsen af (A). Fagforeningen anførte bl. a. følgende:

»... vi anser generaldirektoratets svar for at smyge sig udenom hovedpunkterne i vores klage. Svaret er næsten udelukkende en gentagelse af, hvad cirkulæret af 14. januar 1963 foreskriver.

Vi agter således at fastholde klagen og må henvise til vores tidligere brev og de heri opridsede punkter.

På et punkt i brevet nærmer generaldirektoratet sig kernen i vores klage. PAF har henvist til, at overpostmesterembedet i KBH har oplyst, at det er *normal praksis* ikke at beskæftige personer med betinget dom i den periode, prøvetiden løber. Generaldirektoratet skriver, at »i vurderingen er imidlertid også med betydelig vægt indgået, at man efter P&Ts opfattelse ikke ville gøre den pågældende en *tjeneste* ...«. Vi burde måske takke for omsorgen, men mener at den er malplaceret. Spørgsmålet er for os, om P&T kan dække sig ind under dette, når det samtidig siges, at normal praksis har været fulgt.

...«

I udtalelsen af 22. november 1979 i anledning af klagen til mig anførte overpostmesteren bl. a. følgende:

»...

Ved afgørelse af spørgsmålet om ansættelse af personer, der har begået strafbare forhold, må der ske en afvejning af hensynet til den pågældende ansøger og hensynet til de forsendelser, kunderne har betroet P&T at besørge. At virksomhed i postvæsenets tjeneste indebærer en meget betydelig fristelse til berigelsesforbrydelser, fremgår af betænkning afgivet af det under justitsministeriet den 16. juli 1957 nedsatte udvalg til overvejelser af, i hvilket omfang personer, der har været i konflikt med straffelovgivningen, bør kunne opnå ansættelse i stillinger under stat og kommune, p. 23, samt senere data vedrørende afskedigelse af medarbejdere på grund af berigelsesforbrydelser begået under udførelse af tjeneste i etaten. Hverken kunderne eller medarbejderne i P&T kan være tjent med, at der ikke gøres, hvad der er muligt, for at begrænse antallet af tyverier i P&T. Et naturligt og nødvendigt element i disse bestræbelser er fortsat at være tilbageholdende med hensyn til antagelse af personer, der ud fra tidligere begåede handlinger må formodes lettere end andre at falde for fristelsen til at forse sig på forsendelser m.v. I følge sagens natur findes der ikke objektive kriterier, der kan lægges til grund ved vurderingen af dette element i en ansøgers »totale egnethed« for beskæftigelse med postale arbejder. Alene af den grund vil der være en forskellig opfattelse af rimeligheden og nødvendigheden af at nægte ansættelse på grund af tidligere begåede strafbare handlinger. Det er P&Ts ledelse, der har ansvaret for, at kunderne ikke med rette kan bebrejde etaten, at man ud fra en overdreven hensyntagen til statens naturlige forpligtelser med hensyn til medvirken ved resocialisering af straffede personer unødigt tilsidesætter hensynet til en sikker postbesørgelse. Det må følgelig også være ledelsen, der inden for rammerne af gældende bestemmelser træffer den endelige afgørelse med hensyn til ansættelse.

Jeg har i min skrivelse af 19. september 1979, ... alene mere generelt været inde på det grundsynspunkt, at lovovertredelser af en sådan karakter, at de - såfremt ansøgeren var tjenestemand - efter normal praksis ville føre til afskedigelse, også udelukker ansættelse. Uanset at den aktuelle sag er afgjort med fornøden hensyntagen til indholdet og intentionerne i finansministeriets cirkulære af 14. januar 1963 om ansættelse under staten af personer, der har be-

gået strafbare forhold, finder jeg - sagens udvikling taget i betragtning - det relevant at komme nærmere ind på indholdet af dette grundsynspunkt. På grund af postbesørgelsens karakter af massetrafik og de forhold, hvorunder denne massetrafik nødvendigvis må afvikles, er det ikke muligt at føre tilsyn med, at der ikke begås ulovligheder med postforsendelser. Det er meget vanskeligt at afsløre begåede ulovligheder med almindelige postforsendelser, og der kan ikke herske tvivl om, at det kun lykkes at afsløre en del af de begåede ulovligheder. Dette er da også baggrunden for, at P&T ud fra generalpræventive hensyn straffer tyverier af forsendelser og indhold fra sådanne uanset en nok så beskeden værdi med den strengeste af alle disciplinærstraffe, nemlig afsked. Jeg er ikke vidende om, at nogen minister for offentlige arbejder, der træffer den endelige afgørelse i sager om uansøgt afsked, har haft en fra etaten afvigende opfattelse i nødvendigheden af denne for udenforstående tilsyneladende særdeles strenge kurs. Etatsorganisationerne har mig bekendt heller aldrig anfægtet P&Ts politik på dette område.

Såfremt der fortsat skal kunne skabes forståelse blandt medarbejderne og personaleorganisationerne for en sådan politik, hvilket jeg lægger afgørende vægt på, kan man ikke ved afgørelsen af spørgsmålet om ansættelse af straffede personer undlade at vurdere, om den begåede strafbare handling er af en sådan karakter, at den kunne føre til afsked af en allerede ansat, uanset om den er begået i eller uden for tjenesten.

Jeg er fortsat af den opfattelse, at jeg ved som en normal praksis med hensyn til berigelsesforbrydelser, der medfører betinget dom, at afslå beskæftigelse i den periode, hvor den betingede doms prøvetid løber, ikke har tilsidesat bestemmelsen i finansministeriets cirkulære, § 3, hvorefter der ikke må fastsættes almindelige administrative forskrifter, der generelt udelukker straffede eller grupper af straffede fra ansættelse i visse stillinger. Alene den omstændighed, at der ved afgørelsen af den konkrete sag bl. a. er taget hensyn til lovovertrædelsens karakter og tidspunkt, dokumenterer, at Postarbejdernes Fagforening ikke har ret i sin påstand.

...«

Generaldirektoratet for post- og telegrafvæsnet, poststyrelsen, henviste i udtalelsen af 21. januar 1980 til mig bl. a. til nogle af de undersøgelser og synspunkter, som er refereret i betænkning nr. 239/1959, der blev afgivet af det udvalg, som justitsministeriet nedsatte den 26. juli 1957 til overvejelse af, i hvilket omfang personer, der har været i konflikt med straffelovgivningen, bør kunne opnå ansættelse i stillinger under stat og kommune; det var - som allerede berørt - denne betænkning, der var grundlaget for det omtalte cirkulære af 14. januar 1963. I skrivelsen anførte poststyrelsen endvidere følgende:

»...

For så vidt angår finansministeriets cirkulære af 14. januar 1963 om ansættelse under staten af personer, der har begået strafbare forhold, meddeles at der ikke er fastsat administrative forskrifter, hvorefter straffede eller grupper af straffede generelt udelukkes fra ansættelse i visse stillinger. Der sker i det enkelte tilfælde en vurdering, hvori bl. a. indgår, hvilket arbejde den pågældende i givet fald skulle udføre, samt det strafbare forholds karakter og den efter forholdet forløbne tid.

Den af overpostmesteren anlagte fremgangsmåde kan ikke sidestilles med forskrifter, hvorefter straffede personer eller grupper af straffede personer generelt udelukkes fra ansættelse i visse stillinger, og der er i den foreliggende sag af overpostmesteren foretaget en konkret vurdering, der førte til, at den pågældende ikke kunne beskæftiges.

...«

Med skrivelse af 26. januar 1980 gjorde jeg som nævnt Postarbejdernes Fagforening bekendt med overpostmesterens og generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenets, poststyrelsens, udtalelser, hvortil fagforeningen i skrivelse af 26. februar 1980 fremsatte bemærkninger. Postarbejdernes Fagforening anførte bl. a., at (A) ikke i forbindelse med afskedigelsen var blevet indkaldt til en samtale.

Poststyrelsen sendte mig som nævnt med skrivelse af 5. september 1980 et udfyldt eksemplar af det ansøgningsskema, der nu anvendes ved ansættelse af bl. a. ekstrabude. Skemaet indeholder et spørgsmål om, hvorvidt den pågældende har været straffet inden for de sidste 10 år. I tilslutning til spørgsmålet er anført, at post- og telegrafvæsenet vil indhente straffeattest. Poststyrelsen har oplyst, at dette skema er udsendt til de københavnske tjenestesteder med overpostmesterens skrivelse af 10. april 1979, og at skemaet nu anvendes ved alle ansættelser - bortset fra midlertidige ansættelser, der antages at blive af kortere varighed.

På mødet den 23. februar 1981 med repræsentanter for generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet og finansministeriet, lønnings- og pensionsdepartementet, blev navnlig drøftet nogle generelle problemer vedrørende offentlige myndigheders ansættelse af straffede personer, som sagen har givet mig anledning til nærmere at overveje, jfr. nedenfor.

På mødet anmodede jeg om at få oplyst, hvorvidt (A) ved ansættelsen var blevet gjort opmærksom på, at ansættelsen var betinget af straffeattestens indhold, og om han var blevet spurgt, om han var straffet.

Generaldirektoratet meddelte i den anledning i skrivelse af 19. marts 1981 bl. a. følgende:

»...

Københavns Postterminal har oplyst, at den postvagtmester, der foretog antagelsen af (A), ikke erindrer netop denne antagelse, men han har tilføjet, at han altid i forbindelse med antagelse forespørger, om den pågældende har været straffet inden for de sidste 10 år. Han gør endvidere den nyantagne opmærksom på, at post- og telegrafvæsenet som anført på form. D. 4010, indhenter straffeattest, og at antagelsen er betinget af attestens udvisende.

...«

Generaldirektoratet har den 27. marts 1981 telefonisk oplyst over for en af mine medarbejdere, at den omtalte praksis også blev fulgt i 1979.

IV. Konklusion.

1. Bestemmelser af betydning for bedømmelsen af sagen.

I justitsministeriets cirkulære nr. 147 af 30. august 1978 om det centrale kriminalregister, der var gældende på tidspunktet for (A's) ansættelse og afsked, var fastsat regler om rigspolicehovens udfærdigelse af straffeattester.

Efter cirkulærets § 16 udsendte rigspolicechefen efter begæring straffeattester til bl. a. generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet og overpostmesteren i København for personer, der søger ansættelse i stillinger vedrørende postbesørgelsen. Disse attester omfattede bl. a. - generelt

formuleret - betingede domme indenfor de sidste 5 år og ubetingede frihedsstraffe inden for de sidste 10 år.

Efter § 20 kunne rigspolitichefen udstede såkaldte »private straffeattester« til dem, attesten vedrørte. Disse attester omfattede - generelt formuleret - betingede domme inden for de sidste 3 år og ubetingede frihedsstraffe indenfor de sidste 5 år.

Disse bestemmelser svarede til dels til bestemmelserne i justitsministeriets cirkulære nr. 273 af 5. december 1962 om strafferegistre og kriminalstatistik m. v. og til et udkast i den ovennævnte betænkning nr. 239/1959, s. 52-53.

Lignende regler om udstedelse af straffeattester til bl. a. generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet og overpostmesteren i København og om udstedelse af »private straffeattester« findes nu i »Forskrifter for Det centrale Kriminalregister«, der er udstedt af justitsministeriet den 28. december 1979.

På grundlag af den ovennævnte betænkning udstedte finansministeriet cirkulære nr. 2 af 14. januar 1963 angående spørgsmålet om ansættelse under staten af personer, der har begået strafbare forhold.

...

Betænkning nr. 239/1959, der som nævnt ovenfor dannede grundlag for dels cirkulære nr. 273 af 5. december 1962 om strafferegistre og kriminalstatistik m.v., dels cirkulære nr. 2 af 14. januar 1963 angående strafbart forhold, gav - navnlig s. 19 f - udtryk for den opfattelse, der vel - summarisk - kan udtrykkes på den måde, at de offentlige ansættelsesmyndigheder ved afgørelser om ansættelse af straffede personer bør indtage en realistisk holdning (anlægge en »helhedsvurdering, (der har) karakter af en fordomsfri, strengt saglig egnethedsvurdering«, jfr. s. 22) og derigennem ligesom det private arbejdsmarked yde et bidrag til arbejdet på resocialisering af tidligere straffede.

For så vidt angår ansættelse i post- og telegrafvæsenet af forskellige kategorier af postbudpersonale, er der i betænkningen s. 23 bl. a. anført følgende:

»...

Disses ærlighed er afgørende for postsikkerheden, hvis opretholdelse er af fundamental samfundsmæssig betydning. Hertil kommer, at virksomhed i postvæsenet indebærer en meget betydelig fristelse til berigelsesforbrydelser, hvilket også fremgår af de p. 18 anførte statistiske oplysninger. Endvidere bemærkes, at det omdelende personale ofte under tjene-

sten har mulighed for at blive alene med børn dels på trappeopgange, dels i lejligheder, hvor børn opholder sig alene. Under hensyn hertil må det anses for nødvendigt, at der ved besættelsen af de omhandlede stillinger anlægges en forholdsvis streng kurs med hensyn til berigelses- og sædelighedsforbrydelser, men også her gælder det, at disse forbrydelser kun bør udelukke ansættelse efter en konkret vurdering af de foreliggende omstændigheder.

...«

2. Generaldirektoratets/overpostmesterens almindelige fremgangsmåde ved besættelse af stillinger.

Jeg har forstået, at det er den almindelige fremgangsmåde ved ansættelse af ekstrabude, at ansøgeren spørges (eventuelt gennem ansøgningsskema), om han »har været straffet inden for de sidste 10 år«, at overpostmesteren indhenter straffeattest forud for stillingtagen til spørgsmålet om eventuel ansættelse, at den pågældende (eventuelt gennem ansøgningsskema) gøres bekendt hermed, og at der, hvis der efter straffeattestens fremkomst - på grundlag af attestens indhold og de i øvrigt foreliggende oplysninger om ansøgeren - er tvivl om, hvorvidt den pågældende kan ansættes, afholdes en supplerende samtale.

I de tilfælde, hvor der er behov for øjeblikkelig ansættelse på grund af pludseligt opstået personalemangel, sker ansættelsen dog, uden at modtagelse af straffeattest afventes. Ansøgeren bliver ved ansættelsen underrettet om, at ansættelsen er betinget af straffeattestens indhold.

I »Særlige bestemmelser for det københavnske postområde« (reglement I), som er udsendt den 7. maj 1975, er der bl. a. anført følgende vedrørende antagelse og afskedigelse af ekstrabude:

»...

Antagelse af et ekstrabud indberettes straks på form. D. 4010 til overpostmesteren. Legitimationspapirer (dåbsattest m. v.) skal kræves forevist...

Ekstrabudet må ved antagelsen gøres opmærksom på, at post- og telegrafvæsenet indhenter en straffeattest, og at antagelsen er betinget af attestens udvisende.

...«

Den beskrevne praksis kan ikke give mig anledning til bemærkninger; jeg har forstået, at den nævnte praksis med hensyn til »betinget ansættelse« indskrænkes til det absolut nødvendige.

3. Et strafbart forholds betydning for ansættelse.

Generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet har som nævnt ovenfor oplyst, at der lægges vægt på, om det pågældende forhold er af en sådan art, at det ville kunne føre til afskedigelse af en allerede ansat tjenestemand.

Denne praksis giver naturligvis ikke i sig selv anledning til bemærkninger.

Det fremgår af sagen, at overpostmesteren og generaldirektoratet med hensyn til betinget dømte lægger vægt på, om prøvetiden er udløbet.

Denne betragtning kan ikke give mig anledning til bemærkninger, for så vidt den alene er udtryk for, at der lægges vægt på, hvor langt dommen (og det strafbare forhold) ligger tilbage i tiden. Spørgsmålet om prøvetidens udløb tillægges imidlertid en videregående betydning, jfr. overpostmesterens skrivelse af 19. september 1979, hvor det anføres: »I vurderingen er imidlertid også med betydelig vægt indgået, at det efter min opfattelse ikke ville være at gøre den pågældende en tjeneste i prøvetiden at ansætte ham i en stilling, der - jfr. herved også ovennævnte betænkning p. 18 og nyere data - indebærer en så betydelig fristelse til berigelsesforbud. Jeg har herved lagt til grund, at formålet med en betinget dom er at give den pågældende lejlighed til i prøvetiden at bevise, at der ikke er umiddelbar risiko for recidiv.« Der tages herved - for så vidt denne udtalelse tages på ordene - et »hensyn« til betingede dømtes beskyttelse mod »fristelsessituationer«, som får en negativ effekt med hensyn til deres ansættelsesmuligheder (også sammenlignet med ubetinget dømte). Det er uberettiget at tage et sådant hensyn, jfr. herved cirkulæret af 14. januar 1963 § 5, stk. 2, der tværtimod fremhæver, at det, hvis lovovertrædelsen alene har medført betinget dom, i almindelighed vil være mere betænkeligt at tillægge den væsentlig betydning for ansættelsesspørgsmålet, end hvis den har medført ubetinget frihedsstraf.

Jeg har gjort overpostmesteren og generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet bekendt med denne opfattelse.

4. Afskedigelsen af (A).

Således som sagen foreligger oplyst, må jeg lægge til grund, at (A) i forbindelse med ansættelsen den 24. juli 1979 blev gjort bekendt med, at der ville blive indhentet straffeattest. Jeg må endvidere anse det for overvejende sandsynligt, at den postvagtmester ved Københavns postterminal (tidligere omkarteringspostkontoret), der foretog ansættelsen af (A), i overensstemmelse med »Særlige bestemmelser for det københavnske postområde« og med den almindelige praksis spurgte (A), om han havde været straffet inden for de sidste 10 år, og gjorde ham opmærksom på, at ansættelsen var betinget af indholdet af straffeattesten.

Det fremgår af sagen, at (A) ikke, efter at straffeattesten var rekvireret og forud for afskedigelsen, blev indkaldt til en samtale om det strafbare forhold. Efter min opfattelse havde det været rigtigst, jfr. herved bestemmelsen i § 4 (jfr. § 5) i cirkulæret fra 1963, om (A) under en samtale havde fået lejlighed til at redegøre nærmere for det strafbare forhold. Jeg lægger herved vægt på, at det i hvert fald ikke på grundlag af straffeattesten kunne stille sig som utvivlsomt, at den straf, han var ikendt, burde udelukke ham fra (fortsat) ansættelse, at det i øvrigt på grundlag af straffeattesten måtte fremstå som meget uklart, hvad straffelovsovertrædelsen nærmere bestod i, og at (A) tidligere havde været ansat i post- og telegrafvæsenet dels som tjenestemand i perioden 1952-67, dels som ekstrabud ved ... postkontor i perioden 1975-1976.

Jeg finder således, at afgørelsen om (A's) afskedigelse blev truffet på et ufyldstgørende oplysningsgrundlag.

Jeg har gjort overpostmesteren og generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet bekendt med min opfattelse.

Jeg skal tilføje, at jeg - således som sagen er forelagt for mig - ikke finder at burde afgive udtalelse om, hvorvidt afskedigelsen - på et fyldestgørende oplysningsgrundlag - ville have været berettiget.«